

ПАКЕТ ЗА
УЧЕНИЦИ

ДЕМОКРАЦИЯТА В ЕС В ДЕЙСТВИЕ

Изразете мнението си
чрез Европейската
гражданска инициатива

Европейска
гражданска
инициатива

Поправено издание

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2025 г.

© Европейски съюз, 2025 г.

Политиката на Комисията за повторна употреба се прилага в съответствие с Решение 2011/833/ЕС на Комисията от 12 декември 2011 г. относно повторната употреба на документи на Комисията (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Освен ако не е отбелязано друго, повторната употреба на настоящия документ е разрешена съгласно лиценз Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.bg>). Това означава, че повторната употреба се позволява, при условие че надлежно се посочи източникът и се укажат евентуалните промени.

За употребата или възпроизвеждането на елементи, които не са собственост на Европейския съюз, трябва да се поиска разрешение директно от носителите на авторско право. Европейският съюз не притежава авторско право по отношение на следните елементи:
Корица: © Shutterstock/tai11

Print	ISBN: 978-92-68-29622-6	doi:10.2792/1985408	KA-01-25-011-BG-C
PDF	ISBN: 978-92-68-29621-9	doi:10.2792/4285119	KA-01-25-011-BG-N

ТЕМА 1: Кратко представяне на ЕС

РАБОТА В КЛАС

ЦЕННОСТИ НА ЕС

В основата на Европейския съюз са залегнали шест основни ценности. В Договора от Лисабон те са обяснени по следния начин:

„Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези принципи са основополагащи за държавите членки в общества, чиито основни характеристики са плурализмът, недопускането на дискриминация, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете.“

Член 2 от Договора от Лисабон

Разгледайте посочените по-долу ценности на ЕС. В групата си опитайте да подредите тези ценности по ред на важност за вас.

- Човешко достойнство
- Свобода
- Демокрация
- Равенство
- Върховенство на закона
- Човешки права

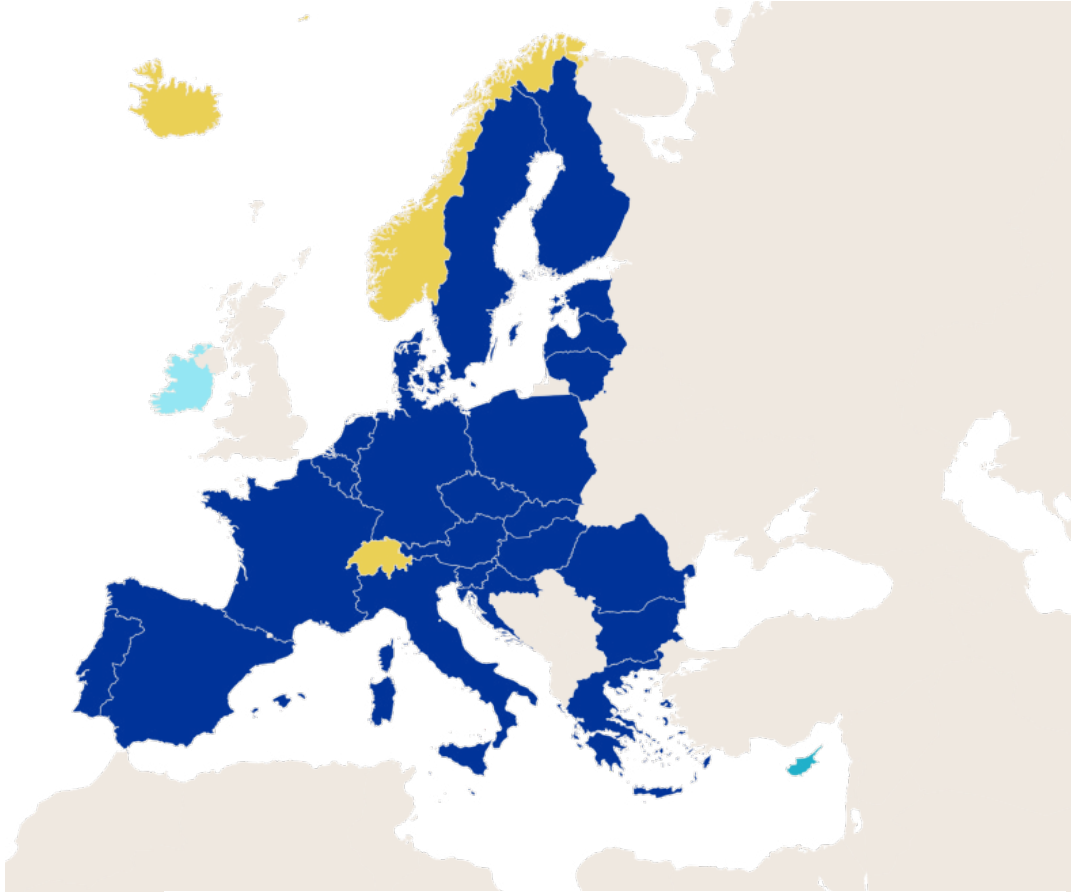
Използвайте мястото по-долу, за да обясните защо ги поставяте в този ред. Опитайте се да определите какво означава всеки термин за вас. След това обсъдете идеите си с останалата част от класа. Можете да използвате обясненията на стр. 31, които могат да ви помогнат.

ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО

За колко членове на Шенгенското пространство можете да се сетите? Запишете ги в полето по-долу. Използвайте картата, за да си помогнете (държавите от Шенгенското пространство са в синьо):

- Държава – членка на ЕС, която прилага изцяло шенгенските правила
- Държава – членка на ЕС, която не прилага изцяло шенгенските правила
- Държава – членка на ЕС, която е в процес на въвеждане на цялостно прилагане на шенгенските правила
- Държава извън ЕС, която прилага изцяло шенгенските правила

© Европейски съюз, 2025.

Членове на Шенгенското пространство (2025)

Кои държави членки на ЕС не прилагат напълно правилата на Шенген?

ЧЕТИРИТЕ СВОБОДИ

Учителят ще ви даде задача за една от четирите свободи на движение в ЕС (на стоки, капитали, услуги, хора). За тази от тях, която ви е зададена, отговорете на въпросите по-долу заедно с групата си и след това споделете с класа:

- 1) Какви са предимствата за бизнеса?
- 2) Какви са предимствата за гражданите на ЕС?
- 3) Възползвали ли сте се лично от тях?

ОБЛАСТИ НА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС

В таблицата по-долу са посочени някои от областите на действие на ЕС:

Митнически съюз	Рибарство	Основни права
Правила за конкуренцията	Околна среда	Обществено здраве
Парична политика	Защита на потребителите	Научни изследвания и космическо пространство
Търговия	Транспорт	Трансевропейски мрежи
Морски растения и животни	Енергетика	Правосъдие
	Заетост и социални въпроси	Селско стопанство
	Единен пазар	Миграция и вътрешни работи
		Сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ

В кои области на действие попадат следните случаи?

1. Получавате най-малко двегодишна гаранция, когато купувате нов лаптоп.
2. Ако полетът ви има продължително забавяне или е отменен, получавате компенсация.
3. Квалификациите ви в една държава от ЕС се признават в друга.
4. Минимален отпуск от 20 дни всяка година за работещите на пълен работен ден.
5. Максималното количество треска, което е разрешено за улов от рибарите.
6. Количеството енергия (газ/електричество), което трябва да идва от възобновяеми енергийни източници, като например слънчева и вятърна енергия.
7. Максималният разрешен обем фини частици във въздуха.

БЕЛЕЖКИ

ОБОБЩЕНИЕ НА УРОКА

ВАЖНИ ДОГОВОРИ

Европейският съюз, който познаваме днес, е резултат от серия договори, приети от неговите членове. Като използвате информационния лист на стр. 28 или интернет, отговорете на следващите въпроси.

Упр. 1) Поставете изброените по-долу отговори в правилния хронологичен ред (1—5):

- a) Договор от Маастрихт
- b) Договор от Париж
- c) Шенгенска конвенция
- d) Договор от Рим
- e) Договор от Лисабон

1: ____ 2: ____ 3: ____ 4: ____ 5: ____

Упр. 2) Кой от горните договори (a—e) е описан по-долу?

- I. Този договор е опит да се осигури мирът в Европа след Втората световна война. [____]
- II. Този договор въвежда Европейската гражданска инициатива. [____]
- III. Този договор прави възможно движението между държавите в ЕС без гранични проверки. [____]
- IV. С този договор е създадена Европейската икономическа общност. [____]
- V. Този договор създава концепцията за европейско гражданство. [____]

ЦЕННОСТИ НА ЕС

Упр. 3) За всяка от ценностите, посочени по-долу, влезте в интернет и намерете някои действия на ЕС, свързани с популяризирането или защитата на тази ценност.

- a) Човешко достойнство
- b) Свобода
- c) Демокрация
- d) Равенство
- e) Върховенство на закона
- f) Човешки права

Подгответе се да спделите отговорите с групата си в началото на следващата тема.

ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО

Шенгенското пространство се състои от европейските държави, които са се съгласили да премахнат граничните проверки помежду си.

Упр. 4) Решете дали всяко от следващите твърдения е вярно (В), или невярно (Н)

- a) Всички членове на Шенген са пълноправни членове на ЕС. ...
- b) Понастоящем членовете на Шенген са 29. ...
- c) Когато пътувате в Шенгенското пространство, нямате нужда от никакъв вид документ за самоличност. ...
- d) Ако сте гражданин на ЕС, пътуващ от Гърция до Естония със сухопътен транспорт, ще трябва да преминете през гранична проверка по пътя. ...
- e) Живеете в Испания и имате приятел, който идва от Еквадор. Той получава виза и пристига благополучно в Испания. Заедно решавате да отидете със самолет във Франция, за да посетите друг приятел за няколко дни. Приятелят ви трябва да кандидатства за друга виза. ...

ЕДИННИЯТ ПАЗАР И МИТНИЧЕСКИЯТ СЪЮЗ

Целта на ЕС е гражданите на Съюза да могат да учат, живеят, пазаруват, работят и да се пенсионират във всяка държава от ЕС, както и да ползват продукти от целия Съюз. За тази цел той осигурява свободното движение на стоки, услуги, капитали и хора в единния вътрешен пазар на ЕС. Като премахва техническите, правните и бюрократичните пречки, ЕС дава също така възможност на гражданите свободно да търгуват и развиват бизнес дейност.

Упр. 5) За всяко от следващите твърдения трябва да решите права по коя свобода се упражняват. Оградете с кръг отговорите си.

- a) Решавате да купите ваканционен дом в друга държава от ЕС и пребивавате там периодично през годината.
Стоки/услуги/капитали/хора
- b) Работите като преводач и живеете в родината си, като работите и получавате заплащане от клиенти от целия ЕС.
Стоки/услуги/капитали/хора
- c) Искате да разширите бизнеса си, като придобивате компания в съседна държава от ЕС и изпращате продукцията си там за продажба. Стоки/услуги/капитали/хора
- d) Вие сте производител на зехтин и отварят интернет магазин, за да продавате продуктите си директно от фермата.
Стоки/услуги/капитали/хора
- e) Отивате да учите в университет в друга държава от ЕС. Докато сте там, вечер работите на непълно работно време в ресторант. Стоки/услуги/капитали/хора

ОБЛАСТИ НА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС

Европейският съюз може да действа само в онези области, за които са му дадени правомощия от държавите членки чрез договорите за ЕС.

Упр. 6) В таблицата на стр. 32 са посочени някои от областите на действие на ЕС. Изберете три от тези области, влезте в интернет и намерете един пример за правни норми/закони, които ЕС е приел за всяка от областите. В Google можете да потърсите „Закон/регламент на ЕС за...“.

Упр. 7) ЕС има три нива на компетентност. Попълнете липсващия тип компетентност:

- компетентност, при която държавите членки могат да изготвят законодателни актове и да приемат правнообвързващи мерки, ако Съюзът не го е направил.
- компетентност, при която ЕС приема мерки в подкрепа или допълнение на политиките на държавите членки.
- компетентност, при която само Съюзът може да приема законодателни актове, а държавите членки могат само да ги прилагат.

ПОДГОТОВКА ЗА СЛЕДВАЩИЯ УРОК

В следващия урок ще се запознаете с това как функционира демокрацията в Европейския съюз. Преди урока вижте дали можете да отговорите на следващите въпроси. Бъдете готови да ги обсъдите с другите ученици.

- Кои са вашите представители в Европейския парламент (членове на ЕП)?
- Кога ще бъдат следващите европейски избори?
- На колко години трябва да сте, за да можете да гласувате в европейските избори?
- Ако живеете в друга държава от ЕС, можете ли пак да гласувате в европейските избори?
- Кой изготвя законите във вашата държава и как се приемат?

Връзки към допълнителна информация (всички сайтове са достъпни на всички официални езици — трябва само да изберете вашия).

[Историята на Европейския съюз](#)

[Човешките права в Европейския съюз](#)

[Символите на Европейския съюз](#)

[Членовете на Европейския съюз](#)

ИЗБИРАЕМА ДЕЙНОСТ

За следващия урок отбележете нещата, които срещате в ежедневието си и които са повлияни от законодателството на ЕС. Бъдете готови да обсъдите това, което сте установили, в следващия урок.

ТЕМА 2:

Демокрацията в Европейския съюз

РАБОТА В КЛАС

ОРГАНИТЕ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ НА ЕС

Учителят ще ви обясни трите основни органа за вземане на решения на Европейския съюз. Можете да използвате каретата с информация по-долу.

Какво прави Европейската комисия?

Предлага нови закони

Европейската комисия е единствената институция на ЕС, която има право да изготвя предложения за закони. Тези закони се приемат от Европейския парламент и Съвета на ЕС и с тях се:

- защитават интересите на ЕС и неговите граждани по въпроси, които не могат да бъдат решени ефективно на национално равнище;
- изясняват технически подробности след консултации с експерти и с обществеността.

Управлява политиките на ЕС и разпределя средствата от ЕС:

- определя приоритетите на ЕС по отношение на разходите заедно със Съвета и Парламента;
- изготвя годишни бюджети, които се одобряват от Парламента и Съвета;
- следи как се изразходват средствата, като подлежи на контрол от страна на Сметната палата.

Следи за прилагането на правото на ЕС:

- заедно със Съда на ЕС осигурява условия правото на ЕС да се прилага правилно във всички държави членки.

Представява ЕС на международно равнище:

- представява всички държави от ЕС в международни организации, по-конкретно в областите на търговската политика и хуманитарната помощ;
- преговаря по международни споразумения от името на ЕС.

Състав

Политическото ръководство се осъществява от екип от 27 комисари (по един от всяка страна от ЕС). Начело на този екип стои председателят на Комисията, който решава кой за коя област на политиката да отговаря. Председателят се предлага от Европейския съвет (представяван от държавните и правителствените ръководители на държавите от ЕС), като се вземат предвид резултатите от изборите за Европейски парламент. След това председателят се одобрява от Европейския парламент. Другите членове се предлагат от съответните държави и преминават през процедура на одобрение, в която участват новият председател, Европейският парламент и Европейският съвет.

[Европейската комисия](#)

Какво прави Съветът на ЕС?

- Договаря и приема законите на ЕС.
- Съветът е основен орган на ЕС за вземане на решения.
- В повечето случаи той договаря и приема законодателни актове заедно с Европейския парламент. Състои се от министри от националните правителства на всички държави от ЕС.
- Координира политиките на държавите членки

Съветът отговаря за координацията на политиките на държавите членки в конкретни области, като например:

- икономическите и фискалните политики;
- образованието, културата, младежта и спорта;
- политиката по заетостта.

Разработва общата външна политика и политиката на сигурност на ЕС

Съветът определя и изпълнява външната политика и политиката за сигурност на ЕС въз основа на насоките, дадени от Европейския съвет. Тук се включват и помощта за развитие и хуманитарната помощ от ЕС, отбраната и търговията.

Сключва международни споразумения

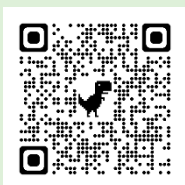
Съветът възлага на Комисията мандат да договаря от името на ЕС споразумения между ЕС и страни извън ЕС и международни организации. В края на преговорите Съветът взема решение за подписването и сключването на споразумението.

Приема бюджета на ЕС

Съветът приема бюджета на ЕС съвместно с Европейския парламент.

Бюджетният период обхваща една календарна година. Той обикновено се приема през декември и започва да тече от 1 януари на следващата година.

[Съветът](#)

Какво прави Европейският парламент?

Приема закони

- Приема законите на ЕС, заедно със Съвета на ЕС, въз основа на предложенията на Европейската комисия
- Взема решения относно международни споразумения
- Взема решения за разширяване на ЕС
- Преразглежда работната програма на Комисията и отправя искания за законодателни предложения.

Надзирава

- Осъществява демократичен надзор над всички институции на ЕС
- Избира председателя на Комисията и одобрява Комисията като орган. Може да гласува вот на недоверие, който задължава Комисията да подаде оставка.
- Освобождава от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета, т.е. одобрява начина, по който се изразходва бюджетът на ЕС.
- Разглежда петиции на граждани и отправя запитвания.
- Обсъжда паричната политика с Европейската централна банка.
- Задава въпроси на Комисията и Съвета.
- Наблюдава избори.

Изготвя бюджета.

- Приема бюджета на ЕС съвместно със Съвета.
- Одобрява дългосрочния бюджет на ЕС — „многогодишната финансова рамка“.

Състав

Изборите се провеждат на всеки 5 години. Броят на членовете на Парламента за всяка страна е приблизително пропорционален на нейното население: никоя страна не може да има по-малко от 6 и повече от 96 евродепутати, като общият им брой не трябва да надхвърля 750 (плюс председателя). В мандата 2024–2029 броят на евродепутатите е 719 плюс председателя. Членовете на ЕП се групират по политическа принадлежност, а не по националност.

Председателят представлява Парламента пред останалите институции на ЕС и външния свят и има последната дума при одобряването на бюджета на ЕС.

[Парламентът на Европейския съюз](#)

БЕЛЕЖКИ

ОБОБЩЕНИЕ НА УРОКА

ОСНОВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Има три основни органа, които работят съвместно, за да вземат решения във връзка със законите и правилата на Европейския съюз. Това са: Европейската комисия, Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз.

Упр. 1) Коя от следните институции е описана по-долу? Запишете „Км“ за Комисията, „П“ за Парламента и „Св“ за Съвета.

Не забравяйте, че можете да използвате интернет, за да намерите информация.

- a) Тези органи имат 27 членове. ()
- b) Членовете на този орган се избират пряко от гражданите на ЕС. ()
- c) Този орган предлага закони. ()
- d) Този орган е съставен от по един министър от всяка държава членка. ()
- e) Тези два органа трябва да дадат съгласието си за даден закон, за да бъде приет. ()
- f) Всеки член на този орган отговаря за различна област на политиката. ()
- g) Този орган отговаря за надзора на другите органи на ЕС. ()
- h) Тези два органа одобряват бюджета на ЕС. ()

В Европейския съюз държавното ни управление и местното ни самоуправление са демократични. Има обаче други начини да се управлява държава. Използвайте интернет или речник, за да си помогнете при следващото упражнение.

Упр. 2) Намерете коя система на управление вляво съответства на определението ѝ вдясно.

a) Анархия	1. Форма на управление, при която наследствен владетел управлява по собствени правила. Властта му е неограничена.
b) Абсолютна монархия	2. Форма на управление, която се характеризира с това, че държавната власт с малки ограничения е в ръцете на избран лидер или група лидери. Често те се поддържат от военните.
c) Теокрация	3. Общество, което е свободно устроено, без институции на властта или ръководен орган.
d) Олигархия	4. Управление на държавата с непосредствени божествени напътствия или от държавни лица, за които се приема, че са ръководени от Бога.
e) Диктатура	5. Общество, което се управлява или контролира от хора с голямо богатство или големи доходи.
f) Плутокрация	6. Форма на управленска структура, при която властта принадлежи на малък брой хора.

ЗАКОНОДАТЕЛЕН ПРОЦЕС НА ЕС

Новите закони в ЕС обикновено се създават, като се следва стандартна процедура, включваща трите законодателни органа на ЕС: Европейската комисия, Европейския парламент и Съвета на ЕС.

Упр. 3) Прочетете следните твърдения и решете дали са верни (В), или неверни (Н). Ако са неверни, бъдете готови да обясните защо.

- a) И трите институции могат да започнат законодателния процес. ()
- b) За да бъде приет закон, Парламентът и Комисията трябва да дадат съгласието си. ()
- c) Парламентът и Съветът могат да изменят предложения. ()
- d) Преди да бъде направено предложението, се провежда процес на консултиране. ()
- e) ЕС може да изготвя закони по произволни въпроси, които избира. ()

ЕВРОПЕЙСКАТА ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА

Европейската гражданска инициатива (ЕГИ) е начин, по който европейските граждани могат да влияят върху политиките на ЕС. Тя е форма на демокрацията на участието.

Всеки европейски гражданин, който е достатъчно възрастен, за да гласува в европейски избори, може да започне или подкрепи европейска гражданска инициатива. Възрастта, на която хората могат да гласуват в европейските избори, може да се различава: докато в повечето държави е 18 години, в Гърция е 17, а в Австрия, Малта, Германия, и Белгия е 16. Държавите от ЕС могат да намалят възрастта за подкрепа на ЕГИ до 16 години; Естония вече го е направила. Проверете последния статус за вашата страна. https://citizens-initiative.europa.eu/data-requirements_bg

ПОДГОТОВКА ЗА СЛЕДВАЩИЯ УРОК

Бъдете готови да обсъдите следните проблеми със съучениците си.

- 1) Доколко следите механизмите на функциониране на Европейския съюз? Следите ли ги в социалните медии/по новините?
- 2) Демократичен ли е според вас начинът, по който се вземат решения в Европейския съюз?
- 3) Има ли начини, по които според Вас Европейският съюз може да стане по-демократичен?
- 4) Има ли нещо, което според вас би било отлична идея за инициатива?

Отворете <https://citizens-initiative.europa.eu/bg>. Превъртете надолу в страницата, за да видите някои от по-новите инициативи, или използвайте раздела „Търсене на инициативи“, за да потърсите. Намерете инициатива, която сте готови да подкрепите. За следващия урок бъдете готови да обясните защо бихте подкрепили тази инициатива. Какво вече знаете за проблема?

ИЗБИРАЕМА ДЕЙНОСТ

Изгответе кратка анкета за съучениците си, за да установят доколко са запознати с начина, по който функционира Европейският съюз, и за какво носи отговорност. Анализирайте и обсъдете резултатите в клас.

ТЕМА 3: Европейската гражданска инициатива (ЕГИ)

РАБОТА В КЛАС

ПРАВИЛА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА

Европейската гражданска инициатива е форма на демокрацията на участието. Това е начин, по който европейските граждани могат да влияят върху изготвянето на законите и политиките в ЕС. Всички, които са достатъчно възрастни и отговарят на условията за участие в избори за Европейски парламент, могат да регистрират инициатива (ако отговаря на определени критерии). Трябва да се изпълнят следните стъпки:

- 1) Намерете още шест души от други шест държави от ЕС, които имат право да гласуват в европейските избори, за да образувате екип.
- 2) Определете целта си и подайте искане до Комисията за регистриране на инициативата.
- 3) След положително решение инициативата се публикува в уебсайта на ЕГИ.
- 4) Съберете поне 1 милион подписа от поне 7 държави от ЕС в срок от 12 месеца (онлайн или на хартия).
- 5) Съберете изявления за подкрепа, проверени от националните органи.
- 6) Изпратете инициативата си до Комисията.
- 7) Среща с Комисията.
- 8) Публично изслушване в Европейския парламент.
- 9) Отговор от Европейската комисия.
- 10) Последващи действия от Комисията във връзка с предложените действия, ако е приложимо.

КАК БИХТЕ РАЗВИЛИ КАМПАНИЯТА? ОТБЕЛЕЖЕТЕ.

- Какво име ще дадете на кампанията?
- Какво ще направите, за да намерите партньори в 6 други държави от ЕС?
- За какви разходи ще се нуждаете от парични средства?
- Как ще наберете средства за кампанията си?
- Как ще представите идеята си, за да получите подписи?
- Как ще привлечете вниманието на медиите?

ОБОБЩЕНИЕ НА УРОКА

Упр. 1) Като част от домашната работа за урок 2 бяхте помолени да изберете инициатива, за която бихте могли да гласувате. Върнете се към тази инициатива и свързания с нея уебсайт и отбележете следното:

- 1) Какво ви привлече първо към инициативата?
- 2) Какви методи използват организаторите, за да ви убедят? Помислете за начините, по които се опитват да подкрепят аргументите си. Какви изрази използват? Как използват изображения и графики? Как ви карат да се чувствате всички елементи?
Запишете в полетата по-долу.

Текст

Снимки/
видеоклипове

Графики

Друго

ПОДГОТОВКА ЗА СЛЕДВАЩИЯ УРОК

Упр. 2) Отворете https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_bg?STATUS%5b0%5d=ANSWERED, където ще намерите инициативи, на които Комисията е отговорила. Разгледайте някои от тях и прегледайте уебсайтовете им, ако имат такива. Каква според вас е причината да бъдат успешни? Бъдете готови да ги обсъдите в началото на следващия урок.

Упр. 3) Помислете за кампанията, за която гласувахте в предишния урок. Ако вие трябваше да проведете кампанията, как ще се опитате да я направите успешна? Помислете за действия, които бихте могли да предприемете както онлайн, така и офлайн. Запишете в полетата по-долу.

ИЗБИРАЕМА ДЕЙНОСТ

Направете кутия за предложения или проведете онлайн анкета, за да разберете какви проблеми на равнището на ЕС интересуват други ученици в училището ви. Какво установихте?

ТЕМА 4: Развиване и популяризиране на европейска гражданска инициатива

РАБОТА В КЛАС

ПОДХОДИ ЗА УБЕЖДАВАНЕ

Логика:

Има ли смисъл инициативата? Има ли пряка връзка между действието, за което се призовава, и например подобрения в обществото/икономиката/ежедневието/здравето?

Чувства:

Проблемът свързан ли е с нещо, от което хората се страхуват? Колко по-добре ще се чувстват, ако проблемът бъде решен? Как ще се чувстват, ако не бъде решен/не се направи нищо? Проблемът свързан ли е с нещо, на което хората могат да съчувстват? Дали е нещо, което вдъхва надежда?

Етика:

Има ли в него морален проблем? Морално грешен ли е проблемът? Дали не решаваме проблема само защото това е правилното нещо, което трябва да се направи (макар че може да има цена)?

Достоверност:

Има ли надеждни източници, които подкрепят предложението ни (наука, изследвания и др.)? Има ли хора/групи, на които се възхищаваме или уважаваме (и които са доказали, че са компетентни), които са заели сходна позиция и участват в действието?

РАБОТА В КЛАС: НАМИРАНЕ НА ДОПИРНИ ТОЧКИ

Намирането на допирни точки и разбирането на различните гледни точки на разнообразните участващи страни е от ключово значение при изготвяне на законите на ЕС. Това ще се отнася и за идеята за закони, които гражданите инициират посредством ЕГИ. Ако Европейската гражданска инициатива събере успешно 1 милион подписа и Комисията реши да представи правно предложение, съзаконотателите, Европейският парламент и Съветът, трябва да постигнат компромис. Преди да представи предложение за законодателство, Комисията трябва да вземе предвид възгледите на всички страни, които ще бъдат засегнати; членовете на Парламента ще разгледат последиците върху хората и фирмите в избирателните си райони; а в Съвета представителите на всички държави от ЕС ще разгледат проблема на равнището на отделната държава, тъй като някои държави може да бъдат засегнати в по-голяма степен или по различен начин. Всички тези органи трябва да се договорят и да постигнат компромис, ако инициативата трябва да стане закон.

РАБОТА В КЛАС: ПЕРСОНАЖ

На групата ви ще бъде зададен персонаж, въображаемо лице, което трябва да убедите. Добавете идеи за вашия персонаж в таблицата по-долу.

Неща, за които се тревожа:	Неща, които ми дават чувство на сигурност:

БЕЛЕЖКИ

ОБОБЩЕНИЕ НА УРОКА

Домашната ви работа за този урок е да създадете видеоклип, за да популяризирате избраната от вас инициатива. Правилата са следните:

- Като работите в групи от 3 или 4, направете видеоклип в подкрепа на инициативата, която избрахте по време на урока; видеоклипът трябва да бъде с продължителност до 3 минути.
- Можете да изпълнявате роли във видеоклипа (т.е. можете да бъдете някой от различна възрастова група, с различна професия и т.н.).
- Ако искате, можете да включите музика и/или графики във видеоклипа.
- Вие отговаряте за осигуряването на разрешение за заснемане в определени местоположения или включването на други хора, ако е необходимо.
- Трябва да има списък с участниците, в който се посочва кой за коя част от проекта отговаря.

СЪВЕТИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА УСПЕШЕН ВИДЕОКЛИП

За да се направи успешен видеоклип, най-важно е планирането. Преди да помислите за заснемане, трябва да сте свършили следното:

- **Проучете инициативата си.** Трябва да сте сигурни, че разполагате с надеждни факти и цифри.
- Изберете кои според вас са **най-важните проблеми**. Не забравяйте, че имате на разположение само три минути. Може да не успеете да кажете всичко.
- Помислете за други групи от хора, които може да имат **различно мнение от вашето**. Какви аргументи може да имат против инициативата ви? **Как може да се противопоставите на тези аргументи?**

След като организирате идеите си, идва моментът да напишете сценария. Той трябва да включва текста и инструкции за говорителите, оператора на камерата, както и ефектите, които е добре да добавите към видеоклипа, след като приключите със заснемането. Обмислете следното:

- Видеоклипът ви трябва **да се обръща пряко към зрителите**; те трябва да чувстват, че говорите на тях. Ето защо трябва да използвате правилния език и стил.
- Използвайте различните подходи, за които научихте в този урок. Използвайте ги, за да решите как да изразите идеите си. **Използвайте език, който изразява логика, емоции, етика и достоверност** — всичко, което ви помага да обосновате аргументите си.
- Мислете **каква може да е аудиторията ви**. Ще покажете видеоклипа на съучениците си, но помислете малко как трябва да се обръщате към някой друг, например учителя ви.
- **Езикът ви трябва да е ясен и разбираем**. Докато пишете сценария, го четете на глас, за да видите колко лесно се изговаря. **По-късите изречения са по-добри от дългите.**
- Когато прецените, че сте завършили сценария, **прочетете целия текст на глас и отчетете необходимото време**. Ако е по-дълго от три минути, ще трябва да го редактирате. Имайте предвид, че може да се наложи да оставите време за други елементи, които ще включите във видеоклипа.

Сега вече можете да планирате видеоклипа. Добра идея е да начертаете сториборд (последователност от работни скици). Това е план на видеоклипа от началото до края. Той може да е доста груб, но трябва да включва всички сцени и всичко, което ще включите в крайната версия. Можете да намерите примери за сториборд онлайн, ако потърсите в Google.

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ:

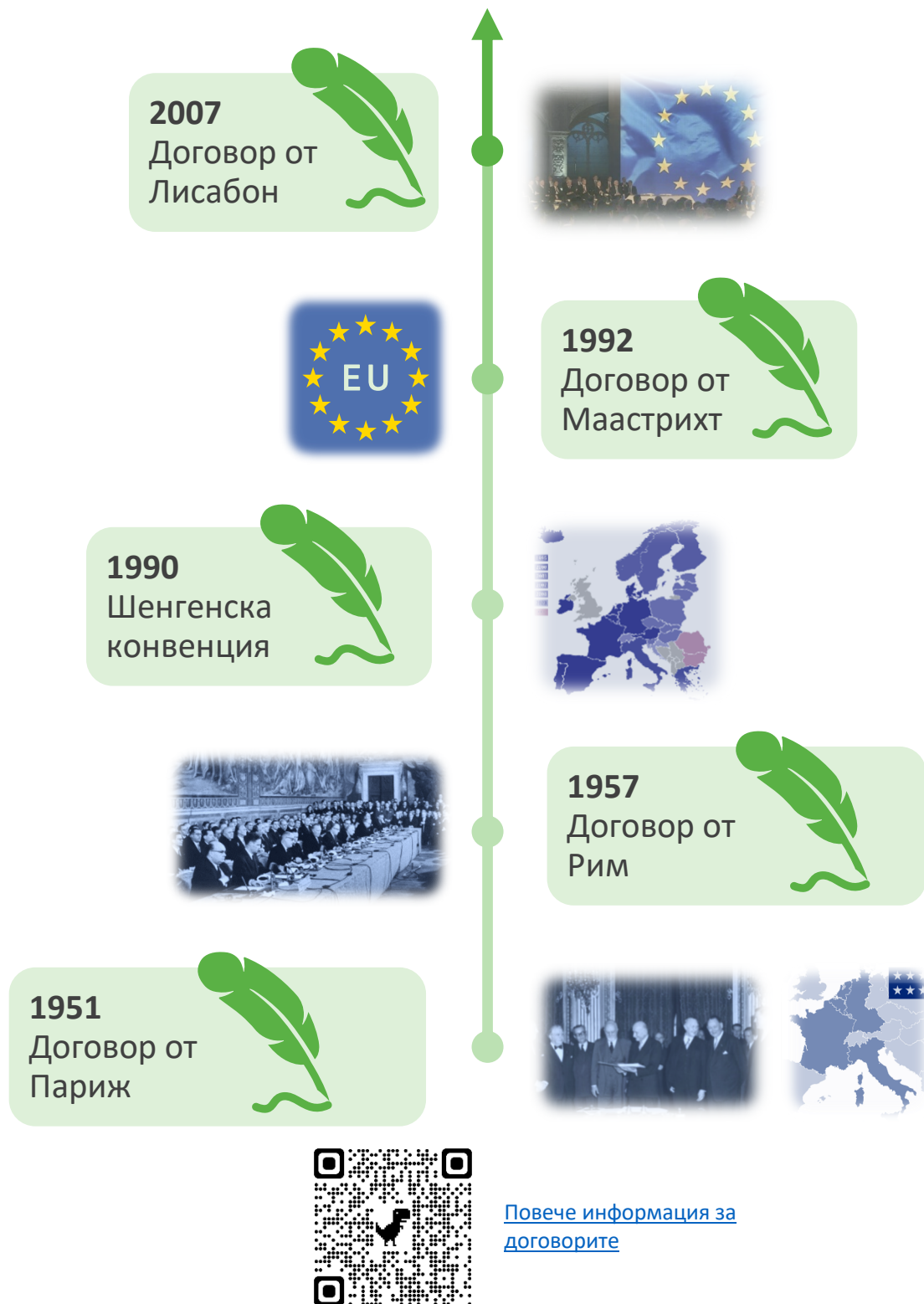
- **Не е необходимо видеоклипът да е сложен, за да е успешен.** Не планирайте да правите неща, за които не сте сигурни как да изпълните технически.
- Няма проблем да използвате камерата на телефона си. Възможно е към устройството ви да има софтуер за редактиране на видеоклипове, който можете да използвате. В противен случай има безплатен софтуер за редактиране на видеоклипове в интернет, напр. OpenShot. Моля, обърнете внимание, че вие носите отговорност да проверявате за вируси всичко, което изтегляте, както и да не предоставяте личните си данни. **Ако не сте сигурни за нещо онлайн, потърсете съвет от учител или друг отговорен възрастен.**
- Опитайте се да **избегнете варианта, при който един човек седи пред камерата и рецитира сценария.** Това може да е скучно и трудно за заснемане, тъй като хората правят грешки. Опитайте се да разделите сценария между членовете на групата си, за да **осигурите разнообразие** и да улесните всеки, който трябва да каже нещо.
- Ако познавате софтуер за редактиране, не забравяйте, че можете да изразвате изображения или графики и да използвате музика или дикторски текст. Материали, които намирате онлайн, може да са предмет на авторски права, така че е добра идея да **използвате материали без лиценз.**
- Помислете за проблеми като осветлението и звука, особено ако ще снимате на открито, където може да има шум от източници като вятъра, близък път и др.
- Ще ви снимат във видеоклип. **Помислете малко с какво ще сте облечени.** Това трябва да е нещо, което показва как искате да изглеждате пред аудиторията си. Обикновено грим не е необходим.
- Над всичко останало, видеоклипът ви трябва да **тече плавно и да има енергия.**

Поздравления!

Завършихте този модул и научихте повече за демокрацията в Европейския съюз. Демокрацията работи само ако всеки изпълнява ролята си, а вие днес научихте един от начините, който ви дава възможност да играете активна роля. Европейската гражданска инициатива дава възможност гласът ви да бъде чул и вие можете да въведете положителна промяна не само за себе си, но и за всеки един в Европейския съюз.

ИНФОРМАЦИОНЕН ЛИСТ ЗА ДОГОВОРИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Основни договори на ЕС

Представените по-долу договори представляват пет важни етапа в историята на Европейския съюз. Ако искате да получите повече информация, последвайте връзките след всяко поле с информация. Не забравяйте, че винаги можете да смените езика.

ДОГОВОР ОТ ПАРИЖ (1951 Г.)

Началото на Европейския съюз е поставено през 50-те години на миналия век, след края на Втората световна война. Целта е била да не се допусне друга война на европейския континент. Договорът от Париж е първата стъпка към европейска интеграция. С него се създава Европейската общност за въглища и стомана, която обединява шест европейски държави (Франция, Западна Германия, Италия, Белгия, Люксембург и Нидерландия). Търговията на въглища и стомана между тях можела да се осъществява без бариери. Основната цел на Европейската общност за въглища и стомана е била да интегрира икономиките на участващите европейски нации, за да се намали вероятността от конфликт и да стане ясно, ако някой от членовете използва стомана за производството на оръжия в подготовка за потенциална война.

ДОГОВОР ОТ РИМ (1957 Г.)

Този договор създава Европейската икономическа общност (ЕИО), която обединява шест държави (Белгия, Германия, Франция, Италия, Люксембург и Нидерландия), за да работят съвместно за интеграция и икономически растеж чрез търговия.

С договора се създава общ пазар на основата на свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали. С него се създава и митнически съюз, който премахва вътрешните тарифи и въвежда общи тарифи за внос на стоки извън общността.

Много от институциите на ЕС, които познаваме днес, са създадени с този договор:

- Съветът на министрите
- Комисията
- Парламентарната асамблея (днес Европейският парламент)
- Съдът
- Икономическият и социален комитет

ШЕНГЕНСКА КОНВЕНЦИЯ (1990 Г.)

С Шенгенската конвенция беше установено пространство за свободно движение без граничен контрол между подписалите я държави. Тя бе интегрирана в законодателството на ЕС, а разрастването на Шенгенското пространство продължава да бъде приоритетна цел и до днес.

ДОГОВОР ОТ МААСТРИХТ (1992 Г.)

Това е договорът, с който се създава Европейският съюз. Наред с много други неща той въвежда идеята за „европейския гражданин“, която дава възможност на гражданите на която и да е държава в ЕС да живеят и работят във всяка друга държава членка. Той им предоставя и много други права и закрила.

Друга важна част от договора е, че той въвежда идеята за обща валута и координиране на икономическата политика, което води до създаването на еврото и Европейската централна банка.

С договора се централизират голям брой отговорности, които преди са били отговорност на националните правителства, с цел да се постигне по-нататъшна хармонизация в Европейския съюз. С него се въвеждат и някои промени в структурата на правомощията на институциите на ЕС.

ДОГОВОР ОТ ЛИСАБОН (2007 Г.)

Този договор надгражда и променя действащите към момента договори. Той дава правосубектност на Европейския съюз, което означава, че той може да подписва договори и да се присъединява към организации като единен орган. Той предоставя правнообвързващ характер на Хартата на основните права, като ѝ дава същата юридическа сила като тази на Договорите. В него се поясняват и въпроси във връзка с компетентността на ЕС.

Особено важно е, че договорът предвижда засилване на демокрацията, като увеличава правомощията на Европейския парламент.

Той осигурява и механизъм, с който обикновените граждани могат да влияят пряко върху политиката и законодателството на ЕС. Това поставя началото на Европейската гражданска инициатива (ЕГИ).

ОСНОВНИТЕ ЦЕННОСТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЧОВЕШКОТО ДОСТОЙНСТВО

Понятието за човешко достойнство е убеждението, че всички хора имат специална ценност, която е свързана единствено с тяхната човешка същност. То няма нищо общо с тяхната класа, раса, пол, религия, способности или друг фактор, различен от това, че са човешки същества.

Човешкото достойнство обосновава човешките права. Когато хората са разделени и ценността им се основава на характеристики като класа, пол, религия и т.н., това създава неравнопоставени общества, в които властва дискриминацията. Хората, на които се отдава по-голяма ценност, получават привилегировано отношение. Всеки, който не се вписва в привилегированата категория, може да бъде изоставен или потиснат.

СВОБОДА

Свободата на движение дава на гражданите правото да се движат и пребивават свободно в рамките на Съюза. Личните свободи, като зачитане на личния живот, свободата на мисълта, религията, събранията, на изразяване на мнение и на информация, се защитават от Хартата на основните права на ЕС.

ДЕМОКРАЦИЯ

Европейският съюз функционира въз основа на представителната демокрация и демокрацията на участието. Да си европейски гражданин означава да се ползваш от политически права. Всеки пълнолетен гражданин на ЕС има правото да бъде избран и да гласува в избори за Европейския парламент. Гражданите на ЕС имат правото да бъдат избирани и да гласуват в своята държава на пребиваване или произход. Гражданите могат също директно да влияят върху политиката на ЕС чрез инструменти като Европейската гражданска инициатива.

РАВЕНСТВО

Равенство означава равни права на всички граждани пред закона. Принципът на равенството между мъжете и жените е в основата на всички европейски политики и е основата за европейската интеграция. Той се прилага във всички области. Принципът за равно заплащане за равна работа стана част от Договора от Рим през 1957 г.

ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА

ЕС се основава на върховенството на закона. Всичко, което ЕС прави, е основано върху договори, доброволно и демократично приети от държавите в него. Законите и правосъдието се поддържат от независима съдебна система. Държавите в ЕС предоставиха окончателна компетентност на Европейския съд, чиито решения трябва да се зачитат от всички.

ЧОВЕШКИ ПРАВА

Човешките права се защитават от Хартата на основните права на ЕС. Те обхващат правото на недискриминация на основание пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, правото на защита на личните данни и правото на достъп до правосъдие.

ДЕМОКРАЦИЯТА В ЕС В ДЕЙСТВИЕ

Изразете мнението си чрез Европейската гражданска инициатива

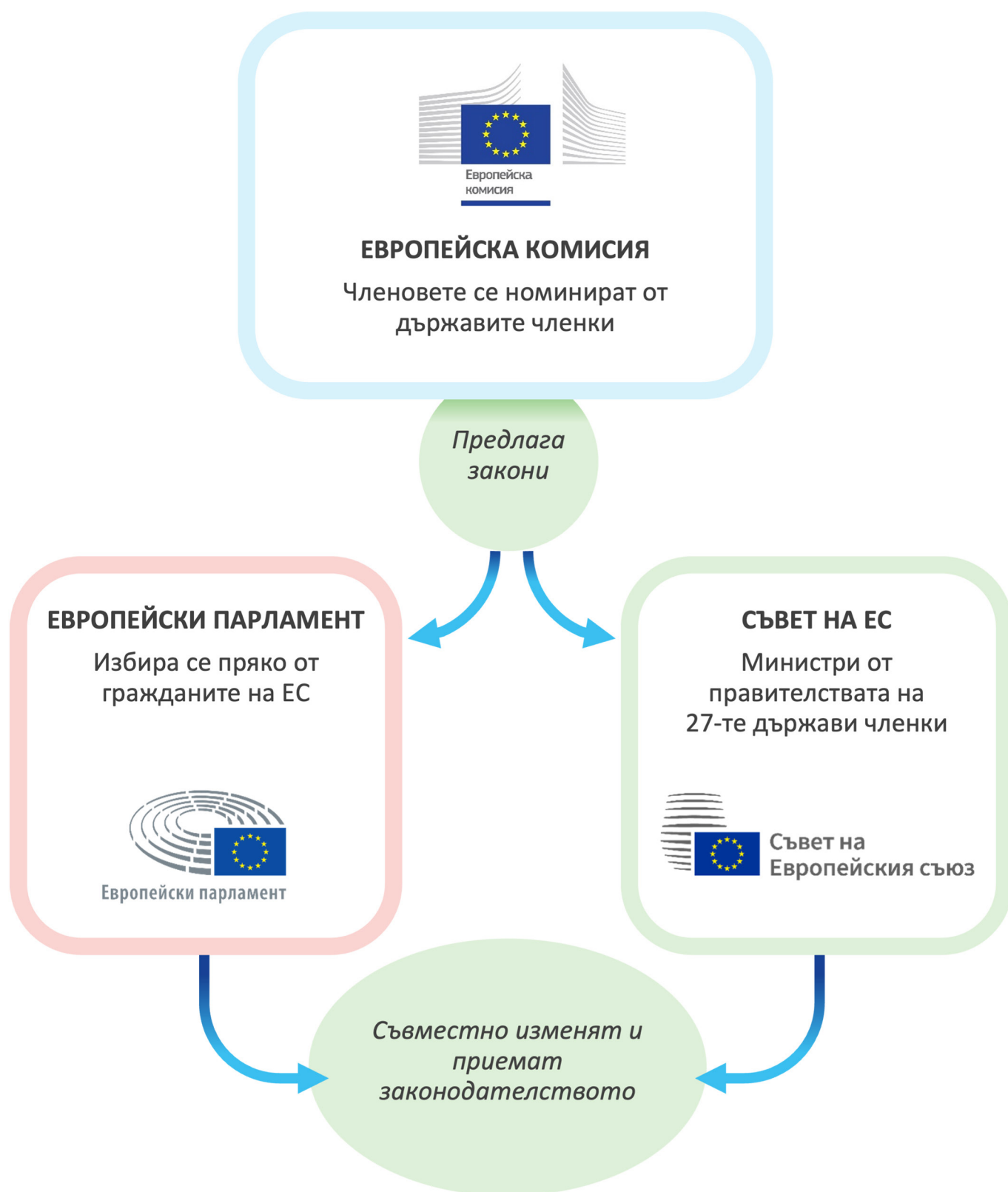
ОБЛАСТИ НА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС (избрани)

Исключителна компетентност	Споделена компетентност	Допълваща компетентност
Митнически съюз	Единен пазар	Обществено здраве
Правила за конкуренцията	Заетост и социални въпроси	Промисленост
Парична политика	Селско стопанство	Култура
Търговия	Рибарство	Туризъм
Морски растения и животни	Околна среда	Образование и обучение, младеж и спорт
	Защита на потребителите	Гражданска защита
	Транспорт	Административно сътрудничество
	Трансевропейски мрежи	
	Енергетика	
	Правосъдие	
	Основни права	
	Миграция и вътрешни работи	
	Обществено здраве	
	Научни изследвания и космическо пространство	
	Сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ	

[Области на действие на ЕС](#)

ЗАКОНОДАТЕЛЕН ПРОЦЕС НА ЕС

Европейска
гражданска
инициатива

Служба за публикации
на Европейския съюз

